

HET MEERJARENPLAN BOSBOUW IN DE TWEDE KAMER

Op 16 februari j.l. heeft de Tweede Kamer in het kader van een Uitgebreide Commissie Vergadering over het Meerjarenplan Bosbouw vergaderd. Na een lange periode van voorbereiding, van beleidsvoornemens en discussies daarover, was dan eindelijk het Meerjarenplan in een fase van definitieve besluitvorming gekomen. Over een enkele motie moet nog worden gestemd.

In dit Bos en Hout Bericht een terugblik op het debat in de Tweede Kamer en hier en daar opmerkingen over wat er nu verder moet gebeuren.

Wat aan de parlementaire discussie

vooraf ging

Het Meerjarenplan werd als beleidsvoornemen in 1984 gepubliceerd en heeft daarna een procedure van inspraak, bestuurlijk overleg en advisering door-gemaakt. De resultaten daarvan hebben (wat niet vaak gebeurt!) een aanzienlijke invloed gehad op de inhoud van het Plan. In vergelijking met de beleidsvoornemens is de houtproductie in de regeringsbeslissing beter uit de verf gekomen. Belangrijk is ook dat daarin onderscheid wordt gemaakt naar beleidsdoelen op lange termijn en beleid voor de kortere termijn. Dit laatste, de zogenaamde planperiode, loopt tot het jaar 2000. De lange-termijnvisie betreft de periode tot de tweede helft van de volgende eeuw.

Hierna komen de belangrijkste aspecten van het Meerjarenplan aan de orde zoals die in de Tweede Kamer zijn besproken. Het gaat om de functies van het bos en in dit verband de doelstelling van het Meerjarenplan, de financiering van het bosbeleid, het bosbeleid in de Europese Gemeenschap, de relatie tussen het nationale en provinciale beleid en de vitaliteit van het Nederlandse bos.

Veel aandacht voor de productiefunctie

van het bos

Al bij de schriftelijke voorbereiding van het debat in de Tweede Kamer was duidelijk geworden dat een aantal punten de bijzondere belangstelling van de Kamerleden genoot. Daartoe behoorde ook het functioneren van het Nederlandse

bos en de accenten die in dat verband moeten worden gelegd. In het debat van 16 februari j.l. werd duidelijk dat de **houtproductie** als functie van het bos nu grote politieke belangstelling geniet. Dat is wel eens anders geweest! Een grote uitzondering vormde de Partij van de Arbeid, althans haar woordvoester. Daarop kom ik nog terug.

Het debat werd geopend door de CDA-er *De Leeuw*, die zich duidelijk kante tegen elk miskennen van het multifunctionele karakter van het bos in het algemeen. Hij zei: „Men kan accenten leggen op houtproductie, recreatie, kwaliteit van het landschap en natuurwaarden, maar er is eigenlijk sprake van een glijdende schaal: het een loopt in het ander over en men zou moeten spreken over de mate waarin

de verschillende functies aandacht dan wel accent krijgen.” Hij stelde dan ook met tevredenheid vast dat het areaal bos waarin geen houtoogst mocht plaatsvinden (11% in de beleidsvoornemens) in de regeringsbeslissing is geschrapt. Hij ging scherp in tegen elke vorm van absolutisme waar het functietoekenning in de bosbouw betrof. Hij stelde in dat verband dat er altijd, in meer of mindere mate, een mogelijkheid van houtoogst is. Die moet er volgens hem ook in de 18% bos met het accent op natuur kunnen zijn. Hij wees er op dat, als op langere termijn de instandhouding van het bosareaal zoveel mogelijk uit de opbrengst van marktbaar producten betaald moet worden (een doelstelling van het Meerjarenplan!), wij moeten beginnen met de erkenning dat bosbouw in belangrijke mate een economische activiteit is. Met de VVD-er *Braams* toonde *De Leeuw* zich ongerust over het feit dat de houtproductiedoelstelling (dat wil zeggen de dekking van het houtproductenverbruik door Nederlands hout verhogen van 8% naar 25%) wat minder duidelijk uit de verf komt. *Braams* wees er op dat de Minister van Economische Zaken, in overleg met de Minister van Landbouw en Visserij, enige jaren geleden in antwoord op de motie *Braams/Van der Linden* nadrukkelijk deze verhoging van het dekkingspercentage als regeringsbeleid had aangekondigd. Hij stelde met klem dat voor de VVD 25% of meer in 2030 het uitgangspunt blijft. Hij vindt het dan ook noodzakelijk dat het beleid in de komende jaren in die richting wordt aange-

Grove den: onze „broodboom“.

B O S E N H O U T B E R I C H T E N

scherpt, in samenhang met Europees beleid en mede met gebruikmaking van fondsen voor het onttrekken van gronden aan de landbouw. Hij sprak nogmaals zijn mening uit dat het belang van houtproductie op zijn minst nevensgeschikt moet zijn aan de belangen van natuur, landschap en recreatie. Hij zei nu de indruk te hebben dat houtproductie een werkelijk ondergeschikte betekenis heeft, iets dat hij ten zeerste betreunde. Later in het debat werd die ondergeschiktheid door *Minister Braks* evenwel absoluut ontkend; hij zei op dit moment echter niet verder te durven gaan dan een veronderstelling van 17% zelfvoorziening in de verdere toekomst.

Braams bracht voorts de Minister in de herinnering dat in het regeerakkoord een passage staat die destijds nogal wat publicitaire opschudding heeft verwekt, namelijk de mededeling dat binnen de departementale organisatie de zorg voor de houtproductie zal worden versterkt. Hij vroeg de Minister er op toe te zien dat de behartiging van de belangen van de houtproductie in een positie worden gebracht die gelijkwaardig is aan die van de behartiging van met haar concurrerende belangen en vroeg hem hoe hij dat denkt te gaan doen. De Minister heeft hierop geen antwoord gegeven maar zal hieraan in de toekomst ongetwijfeld nog wel eens worden herinnerd. De eerste de beste gelegenheid is waarschijnlijk een debat in de Tweede Kamer over de reorganisatie van het Staatsbosbeheer. De afgevaardigde van de PvdA, *De Boois*, hield een wat wonderlijk anti-productiebetoog waarvan niet duidelijk was in hoeverre zij dit nu badinerend bedoelde of dat zij werkelijk uit overtuiging sprak. Een feit is dat zij nooit een fan van houtproductie in Nederland is geweest. Eigenlijk was haar verhaal voor een dergelijk, het gehele bosbouwbeleid omvattende debat wel erg beperkt. Het is uiteraard haar goede recht negatief over de houtproductie in Nederland te denken, maar ze deed het op een wijze die wel erg laatdunkend en daarom weinig zinvol was. *Mevrouw De Boois* wordt pas enthousiast wanneer het gaat om de wensen die vanuit de hoek van de natuurbescherming aan het bos worden gesteld! Het is jammer dat zij zich zo opstelde, temeer omdat de PvdA in het verleden vertegenwoordigers in de Kamer had die met zeer veel kennis van zaken over de bosbouw en houtproductie konden spreken; ik herinner mij mensen als *Egas en*, in het begin van zijn Kamerlidmaatschap toen hij nog niet als woordvoerder over boskwesties was verdrongen, *Voortman*. We weten trouwens dat in de

PvdA ook nu andere, veel meer genuanceerde, meer realistische opvattingen over bos en bosbouw bestaan dan die welke we nu hebben gehoord.

Aan het eind van zijn betoog maakte *Braams* nog een interessante opmerking over ontwikkelingen op zeer lange termijn. Zijns inziens moet geleidelijk tot inpassing van ons maatschappelijk handelen in natuurlijke kringlopen worden gekomen. Hij wees er op dat wij met het plan dat nu is voorgesteld weliswaar een klein beetje bijdragen aan het behoud van bossen elders, maar in hout uitgedrukt groeit in Nederland 1% of minder aan van de fossiele brandstof die we hier in de vorm van CO₂ de lucht in zenden. Van evenwicht is dan ook nog helemaal geen sprake, aldus *Braams*. Zijns inziens hebben wij een verantwoordelijkheid op dit punt.

Wat betreft het multifunctionele karakter van het bos zei *Minister Braks* in zijn antwoord gelukkig dat hij het met *De Leeuw* en *Braams* eens was dat behoud en ontwikkeling van natuurwaarden in het algemeen heel goed samen kunnen gaan met houtproductie en ook met openluchtrecreatie. Hij wees er terecht op dat niet vergeten moet worden dat bossen waaraan wij nu een hoge natuurwaarde toekennen, veelal zijn ontstaan doordat zij in het verleden en beheer hebben gekend dat mede gericht was op houtproductie! Dat is precies wat wij als Stichting ook steeds hebben beweerd. Overigens vond de Minister wel dat in een beperkt deel van het bosareaal een beheer gewenst is waarbij het accent geheel op behoud en

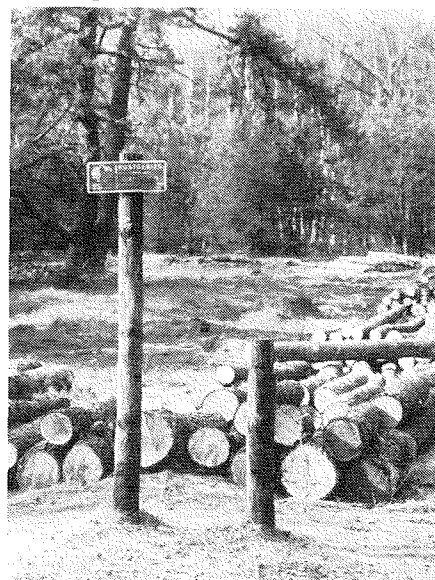
ontwikkeling van natuurwaarden kan worden gelegd. Daar moeten zijns inziens maatregelen, gericht op het verhogen van kwaliteit en kwantiteit van het te oogsten hout, achterwege blijven. Overigens blijft dit laatste een merkwaardige uitspraak, ook te vinden in het Meerjarenplan Bosbouw en volkomen terecht door *De Leeuw* aangevochten, zowel in eerste als tweede termijn. Het is dan ook moeilijk denkbaar waarom in dergelijke bossen een verhoging van kwaliteit en kwantiteit van het te oogsten hout, wanneer die geen schade berokkent aan de primaire doelstelling van het bos, zo nadrukkelijk moet worden afgewezen. Het zou toch wel dwaas zijn als men niet gebruik maakt van de mogelijkheden om de inkomsten ook uit het nadrukkelijk op het behoud van natuurwaarden gerichte bos te verhogen als dat verder geen enkele schade aan die primaire doelstelling aanricht? De *Minister* merkte gelukkig ook op: „Hoe wij het ook wenden of keren, de houtproductie speelt ook voor veel natuurbeschermingsorganisaties een uitermate belangrijke rol in het kader van de financiering van de hun opgedragen beheerstaak“. Dat is ook de reden waarom in bos met accent natuur jaarlijks toch 70.000 m³ hout geproduceerd moet worden (dat was oorspronkelijk 100.000 m³ maar is blijkens het antwoord op schriftelijke vragen inmiddels wat afgezwakt) al trachtte de D'66-er *Eisma* daarvan nog een PM-post te maken.

De financiering van het bosbeleid, een nog niet opgelost probleem

In het Meerjarenplan Bosbouw zijn de financiële middelen aangegeven, beschikbaar voor de uitvoering van het beleid in de zogenaamde planperiode, de jaren tot het eind van deze eeuw. Reeds in ons commentaar op de beleidsvoornemens hebben wij er op gewezen dat dit budget in verregaande mate ontoereikend is om de gestelde produktiedoelen te bereiken. Om tweërlei reden zijn deze financiële middelen zo belangrijk voor het opvoeren van de houtproductie: in de eerste plaats bepalen ze de mate van herbebossing, ten tweede de omvang van de bosuitbreiding.

Eerst de **herbebossing**. Om het produktiedoel in de komende 15 jaar, een jaarlijkse oogst van 1,3 miljoen m³, te halen moet meer eindkap plaatsvinden en dat betekent weer dat de sinds enkele decennia sterk teruggelopen bosverjonging met kracht moet worden aangepakt. Een boscigenaar zal alleen tot een eindkap bereid zijn wanneer hij de

Ook in bossen met het accent „natuur“ zal hutoogst plaatsvinden; totaal 70.000 m³ per jaar (*Hoge Veluwe*).

De 30.000 à 35.000 ha nieuw bos met blijvend karakter worden in sterke mate op een combinatie van openluchtrecreatie en houtproductie gericht (Populierenbossen bij de Rottemeren).

subsidie ontvangt die door de overheid wordt verstrekt voor de (verplichte!) herbebossing. Nu is al verscheidene jaren gebleken dat de fondsen voor die subsidie, die 80% van de herbebossingskosten dekt, ontoereikend zijn; ook dit jaar moest nota bene al in de eerste maand het indienen van aanvragen voor deze subsidie worden stopgezet. Dat scheidt al geen vertrouwen. Als men dan bovendien in het Meerjarenplan ziet dat de voor de komende jaren geraamde gelden absoluut onvoldoende zijn om die oppervlakte te kunnen verjongen die gekapt moet worden om aan het produktiedoel te beantwoorden, dan vraagt men zich toch wel af met welk beleid de overheid bezig is. Aan de ene kant prachtige produktiedoelen, aan de andere kant onvoldoende middelen. Welnu, daarop heeft de Tweede Kamer met nadruk kritiek geuit vooral bij monde van De Leeuw. Die stelde het volgende: „De houtproductie is in het Meerjarenplan, gelet op het beschikbare budget, te optimistisch geraamd. Het is hier van drieën één. Of de Minister acht de voorgenomen uitbreiding van de houtproductie zo belangrijk dat hij in de komende jaren hiervoor financiële ruimte creëert, of hij zal de prioriteitstelling moeten herzien en het produktiedoel minder ambitieus moeten maken, of hij faseert de realisatie van het Meerjarenplan”.

Ook De Boois noemde de huidige uitputting van middelen voor herbebossing onaanvaardbaar, evenals Braams. Deze vroeg om in de komende jaren het financieringsschema voor de uitvoering van het beleid beter in overeenstemming te brengen met de beleidsdoelstellingen. Er moet continuïteit in het beleid komen, reden om op korte termijn oplossingen te vinden om de stagnatie die nu is opgetreden, op te heffen. In zijn antwoord

deelde de Minister mee dat hij maar al te goed beseft dat opschorten van dergelijke subsidies de motivatie van bosbeheerders bepaald niet bevordert. Hij zegde toe in juni van dit jaar na te gaan of er ruimte is om althans voor dit jaar de regeling te heropenen en tevens dat hij bereid is voor de komende jaren te bezien of er door verruiming van dit budget meer armslag te krijgen is. Hij wenste dit nu niet verder toe te lichten. Een tweede reden waarom een voldoende subsidie-instrumentarium zo belangrijk is voor de houtproductie, heeft betrekking op de **uitbreiding van het bosareaal**. De Leeuw kwam met een voor niet-Kamerleden onaangename surprise, namelijk dat de Minister in een brief aan de Tweede Kamer (als begeleiding bij het rapport van de werkgroep Van der Stee (over de financiering van de bosbouw) heeft meegedeeld dat de in het Meerjarenplan opgenomen doelstelling van 15.000 ha snelgroeiend productiebos, in de rest van deze eeuw aan te leggen, bij de nu beschikbaar geachte financiële middelen slechts voor 2.000 ha kan worden uitgevoerd. Een uiterst merkwaardige zaak! Het is toch wel heel vreemd dat de regering in een Meerjarenplan, dat onderwerp van inspraak door belanghebbenden is geweest, een bepaalde voor de houtproductie heel belangrijke maatregel aankondigt, om dan vervolgens in een brief aan de Tweede Kamer, die niemand verder kent, die maatregel te decimeren. Wat is in zo'n geval dan nog de waarde van uitspraken in het Meerjarenplan en wat die van inspraak? Wij zijn van mening dat de Tweede Kamer er bij het debat over de Landbouwbegroting 1988, dus zo snel mogelijk, de oorspronkelijke 15.000 ha in ere moet herstellen.

Wij zijn het geheel eens met de opmerking van De Leeuw over **stimulering**

van bosuitbreiding in de particuliere sector. Eventueel, stelde hij, zou op de wat langere termijn een overdracht van bos van de overheid naar de particuliere sector bevorderd moeten worden. Hierop kondigde de Minister een interessant experiment aan, namelijk het verkopen van grond van de Rijksoverheid aan particulieren met de verplichting tot de aanleg van permanent bos en openstelling daarvan voor de openluchtrecreatie. De Boois interrompeerde hier scherp, met de opmerking dat op die manier à fond perdu een behoorlijke subsidie aan de toekomstige eigenaar/beheerder wordt verstrekt. Zij noemde dit een heel dure liefhebberij voor de Staat der Nederlanden, daarbij er gemakshalve maar aan voorbijgaand dat zij, zich zacht uitgedrukt, nooit gekant heeft tegen het rijkelijk ter beschikking stellen van overheidsmiddelen voor aankoop van bossen door particuliere natuurbeschermingsorganisaties.

Nog even terugkerend naar het nieuw aan te leggen bos: door de grote regeringspartijen maar ook door Van de Vlies (SGP) werd gesproken over de betekenis van de f 3.000,- per ha die als extra subsidie door het Ministerie van Economische Zaken wordt verleend bij de aanleg van snelgroeiend bos op landbouwgronden. Men vond het noodzakelijk dat wordt bezien in hoeverre die subsidie voldoende is en pleitte sterk voor voortzetting ervan na mei 1988, een voorlopige sluitingsdatum. In verband met het laatste werd een door de meerderheid van de Kamer gesteunde motie ingediend. De Minister deelde in dit verband mee dat thans overleg plaatsvindt over een door een extern bureau uit te voeren onderzoek naar de doelmatigheid van de regeling. Daarbij zal ook de omvang van de bijdrage worden betrokken.

In tweede termijn heeft De Leeuw nog eens nadrukkelijk gesteld dat hij hoopte dat de Minister in staat is het centrale punt van de financiering uit te werken omdat hij daarmee de bosbouwsector een grote dienst zou bewijzen. Dat hoefde voor hem niet te gebeuren in de memorie van toelichting op de begroting van 1988 maar wat hem betreft mag het ook in een aparte notitie.

Nationaal bosbeleid moet rekening

houden met wat leeft in de regio

Vooralsnog De Leeuw maar ook Braams hebben met veel klem de aandacht van de Minister gevraagd voor de noodzaak dat een nationaal bosbeleid door de basis, dus door de mensen in de regio

wordt gedragen. De discussie in de Tweede Kamer over dit punt ontstond eigenlijk naar aanleiding van een op verschillende fronten gevoerde actie om te verhinderen dat in het kader van de Grote Eenheden Natuurgebied (GEN), zoals die door de regering zijn gepland, een eenzijdig, op bepaalde opvattingen over natuurbescherming gericht beheer tot stand komt. In die GEN's zou gemiddeld 40% van het bos het accent natuur kunnen krijgen, **gemiddeld**, dus dat zou betekenen dat bijvoorbeeld op de Veluwe (en daar ging het debat vooral over) het overgrote deel van het bos dat accent zou kunnen krijgen. De provincie Gelderland daarentegen heeft voor de Veluwe een plan ontwikkeld, het Landschapsplan Veluwe, waarbij typisch van een multifunctionele benadering van het bos sprake is, dus een benadering waarin alle waarden, ook de houtproductie, tot hun recht komen. Men is in de provincie zeer bevreesd dat de Rijksoverheid via de GEN's een beheer van de Veluwse bossen wil realiseren dat tegen dit beleid van de provincie ingaat. Welnu, men heeft met zij actie toch succes gehad. De Leeuw sprak van een uitstekend provinciaal plan waarin aan een integraal beleid gestalte wordt gegeven, zowel politiek als maatschappelijk breed gedragen. Hij vroeg de Minister rechtuit of hij bereid was de uitwerking van dit plan voor zijn rekening te nemen. Hij kantte zich in dit verband scherp tegen plannen die de Rijksoverheid blijkens het Meerjarenplan heeft om in Nederlandse bossen op vrij grote schaal grote grazers in te zetten, dit als vorm van „bosonderhoud“. Daarmee worden nu reeds proeven gedaan. Het gaat om zeer omstreden en ook door de Stichting Bos en Hout bij herhaling sterk aangevochten experimenten die naar veler mening voor het bos desastreus zijn. *Braams* deelde mee dat zijn fractie absoluut niets van deze methode van „bosbeheer“ moet hebben. Ook hij vond dat het provinciale bestuur maximale ruimte moet krijgen voor het realiseren van eigen beheers- en ontwikkelingsprogramma's voor regionale bosgebieden, waarbij ook hij met name Gelderland noemde.

De Minister heeft in zijn antwoord letterlijk gezegd dat men er van mag uitgaan dat een beheers- en inrichtingsvisie van het Rijk niet haaks zal staan op de bestaande provinciale plannen. Hij sprak zijn waardering uit voor de benadering van het provinciale bestuur van Gelderland met betrekking tot de Veluwe. Hij pleitte wel voor ruimte voor het uitbrengen door de Rijksoverheid van een visie op beheer en inrichting.

De vitaliteit van het bos blijft aandacht van politici vragen

Alle partijen hebben gewezen op de grote betekenis van de vitaliteit van onze bossen en spraken hun ongerustheid uit over de huidige situatie. *Eisma* (D'66) stelde dat in de regeringsbeslissing niet concreet en kwantitatief rekening is gehouden met het feit dat op korte of middellange termijn de vitaliteitstoestand van de Nederlandse bossen zich in belangrijke mate in ongunstige zin gaat ontwikkelen. Hij acht het mogelijk dat daardoor beleidsvoornemens op middellange en lange termijn weleens doorkruist kunnen worden. De Leeuw sprak over de noodzaak om tot een soort overlevingsstrategie voor het Nederlandse bos te komen, *Braams* pleitte voor het openen van mogelijkheden om in ernstige gevallen, waarin de relatie tussen oorzaak en gevolg met grote waarschijnlijkheid kan worden aangegeven, tot een vergoeding aan boseigenaren te komen. *Leerling* (RPF) wijdde vrijwel zijn hele betoog aan de vitaliteit van het Nederlandse bos en vroeg meer maatregelen om de situatie te verbeteren. De *Boois* wilde het Meerjarenplan Bosbouw eerder evalueren dan over 5 jaar in verband met de slechte vitaliteitsontwikkeling van het bos. Zij vond het gewenst dat de jaarlijkse evaluatie van de vitaliteit en van de luchtverontreiniging zo wordt gepresenteerd dat een goed inzicht wordt verkregen in de consequenties van die vitaliteitstoestand voor onder andere het realiseren van een hoger niveau van natuurwaarden, de houtproductie (hier was zij mild!) en de recreatie-belevingswaarden. De Minister antwoordde gelukkig genuanceerd. Hij stelde nadrukkelijk dat steeds duidelijker wordt dat een complex van factoren de vitaliteit van onze bossen beïnvloedt en dat bekend is dat de gezondheid van de bossen voor een deel ook mede wordt bepaald door traditionele oorzaken als vorst- en insectenaantastingen. Dit zei hij zonder te willen bagatelliseren dat luchtverontreiniging een belangrijke invloed uitoefent op de vitaliteit van het bos in welk verband hij vooral de Brabantse en Limburgse Peel noemde.

De bedrijfsresultaten van de bosbouw, een moeilijk discussiepunt

De discussie over de bedrijfsuitkomsten van het Nederlandse bos was wat teleurstellend, ook al omdat ze gekenmerkt was door een wat te groot gebrek aan

kennis van het hoe en waarom van deze bedrijfsresultaten. Men kan ook eigenlijk moeilijk anders verwachten. Het is een bijzonder ingewikkelde en in bepaalde opzichten omstreden materie. We hebben hierover uitgebreid geschreven in *Bos en Hout Bericht* no. 1/87. De *Boois* bleek geen enkel geloof te hebben in gunstige bedrijfsresultaten van de bosbouw waarbij zij evenals anderen alleen over de houtproductie spreekt. Zodra het om andere waarden van het bos gaat, wordt zelden of nooit kritisch over bedrijfs-economie gesproken! Ook door andere partijen werden vraagtekens achter de bedrijfsresultaten van de bosbouw gezet, waarbij ook, zij het in wat vage bewoordingen, de in het Meerjarenplan Bosbouw vermelde bedrijfsuitkomsten in twijfel werden getrokken. Waar de Kamer zich wel mee had moeten bezighouden maar te weinig heeft gedaan, is aandringen op een goede bedrijfseconomische analyse van **alle** eisen die aan het bos worden gesteld, voorts het naast elkaar zetten van bedrijfsresultaten én subsidies in bosbouw en landbouw. Dan worden debatten over de rentabiliteit van de bosbouw anders van karakter en zullen ze ook tot andere resultaten leiden. Misschien iets voor toekomstige Kamerdebatten, maar dan wel goed voorbereid, zowel door de Kamerleden zelf als door diegenen die bij een dergelijk debat belang hebben.

De Kamer blijft attent

Terecht heeft de Kamer waardering uitgesproken voor het feit dat de regering nu met een Meerjarenplanning voor de Nederlandse bosbouw is gekomen. Er zijn natuurlijk nog veel onvolkomenheden, er is ook nog voor tal van belanghebbenden veel te wensen overgebleven. Het aller-eerste echter dat nu moet gebeuren is dat er voor wordt gezorgd dat alsnog het instrumentarium, in het leven geroepen of reeds bestaand en nodig om het beleid uit te voeren, toereikend is. Dat geldt vooral voor de financiële middelen. De Kamer heeft de Minister duidelijk laten merken dat zij van plan is om scherp in de gaten te houden in hoeverre het beleid, voorgesteld in het Meerjarenplan Bosbouw, ook werkelijk wordt gerealiseerd. Er werd over gesproken om regelmatig bijvoorbeeld bij de begroting van Landbouw, op het Meerjarenplan en ook op zijn financiering terug te komen. Hopelijk zal dat reeds bij de behandeling van de Landbouwbegroting 1988 gebeuren, zodat dan onvolkomenheden alsnog kunnen worden weggenomen.

Ir. H. A. van der Meiden